

ТЕХНОЛОГІЯ ПОТОКОВОГО ВИРОБНИЦТВА МОЛОДОЇ БАРАНИНИ

В. С. Яковчук

ascitsr_zavlabtehnolog@ukr.net

О. Д. Горлова

agor38@gmail.com

Інститут тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова
“Асканія-Нова” – Національний науковий селекційно-генетич-
ний центр з вівчарства.
вул. Соборна 1, смт. Асканія-Нова, Чаплинський р-н., Херсонська обл.,
Україна, 75230

*Викладено результати досліджень стосовно розробки техноло-
гії поточкового виробництва молоді баранини на основі вирощування
і інтенсивної відгодівлі ягнят, одержаних від вівцематок запліднених
як у спарювальний сезон, так і в анестральний період, тобто у різні
пори року.*

*Складовими розробленої технології є: отримання 3 ягнень за 2
роки; вирощування ягнят у період підсису, яке забезпечує формування
позитивної шлунково-кишкової мікрофлори, що дозволяє ефективно
використовувати кормові засоби при інтенсивній відгодівлі; три ци-
кли інтенсивної відгодівлі ягнят за розробленою технологічною схе-
мою; різні строки відгодівлі ягнят до 6,5- і 8,0-міс. віку; технологічні і
ветеринарні вимоги інтенсивної відгодівлі ягнят згідно поточкового
виробництва молоді баранини.*

*Проведеними дослідженнями впродовж 2011-2013 рр. встанов-
лено, що технологія поточкового виробництва молоді баранини
забезпечує безперервне виробництво протягом року через певні
проміжки часу однакової кількості молоді баранини; інтенсивність
відгодівлі при середньодобових приростах до 183,7г; живу масу від-
годованих тварин у 6,5-місячному віці – 43-45 кг, у 8,0-міс. віці – 50-
54 кг; отримання ягнят перед забоєм згідно вимог національного
ДСТУ першого класу за живою масою і першою категорією за зго-
дованістю; одержання щорічно в розрахунку на вівцематку 35-40 кг
м'яса.*

Ключові слова: ягнята, середньодобові прирости, молода
баранина, забійна маса, внутрішньом'язовий жир.

THE CONTINUOUS TECHNOLOGY of PRODUCTION of the YOUNG MUTTON

V. S. Yakovchuk,
ascitsr_zavlabtehnolog@ukr.net
O. D. Horlova
agor38@gmail.com

Ascania Nova Institute of Animal Breeding in the Steppe Regions
named after M. F. Ivanov – National Scientific Selection-Genetics
Center for Sheep Breeding
1, Soborna Street, Askania Nova, Chaplynka district,
Kherson region, 75230, Ukraine

The results of research on the development of a continuous technology for the production of young mutton based on growing and intensive feeding of lambs, which were obtained from the ewes that were fertilized both in the breeding season and in the anestrus period, that is, at different times of the year, are presented.

There are five components of the developed technology. They are: obtaining of three lambing during two years; cultivation of lambs in the suckling period, which ensures the formation of a positive gastrointestinal micro flora, and this makes it possible to effectively use feed for intensive fattening; three cycles of intensive fattening of lambs according to the developed technological scheme; different terms for fattening lambs to 6.5 and 8.0 months of age; technological and veterinary requirements of intensive feeding of lambs according to the production of young mutton.

According to the researchers conducted in 2011-2013, it was established that the technology of the continuous production of young mutton during year at regular intervals ensures the continuous production of the same amount of young mutton. The intensity of fattening has an average daily growth rate of 183.7 g. The live weight of the fattened animals at the age of 6.5 months is 43-45 kg, at the 8.0-month age - 50-54 kg. The lambs have a live mass corresponding to the first class, and the first category of fatness, according to the requirements of the national State Standards before slaughter. According to the calculation, each year one ewe can provide the receiving of 35-40 kg of meat.

Keywords: lambs, average daily gain, young mutton, slaughter weight, intramuscular fat.

ТЕХНОЛОГИЯ ПОТОЧНОГО ПРОИЗВОДСТВА МОЛОДОЙ БАРАНИНЫ

В.С. Яковчук,
ascitsr_zavlabtehнолог@ukr.net
А. Д. Горлова
agor38@gmail.com

Институт животноводства степных районов имени М. Ф. Иванова «Аскания-Нова» - Национальный научный селекционно-генетический центр по овцеводству
ул. Соборная 1, пгт. Аскания-Нова, Чаплинский р-н.,
Херсонская обл., Украина, 75230

Представлены результаты исследований относительно разработки технологии поточного производства молодой баранины на основе выращивания и интенсивного откорма ягнят, полученных от овцематок, которые оплодотворены как в случной сезон, так и в анестральный период, то есть в разные времена года.

Составляющими разработанной технологии являются: получение трёх ягнений за два года; выращивание ягнят в подсосный период, что обеспечивает формирование положительной желудочно-кишечной микрофлоры, а это позволяет эффективно использовать кормовые средства при интенсивном откорме; три цикла интенсивного откорма ягнят по разработанной технологической схеме; разные сроки откорма ягнят до 6,5- и 8,0-месячного возраста; технологические и ветеринарные требования интенсивного откорма ягнят согласно поточного производства молодой баранины.

Исследованиями, проведенными в 2011-2013 годах, установлено, что технология поточного производства молодой баранины обеспечивает в течении года через определенные промежутки времени непрерывное производство одинакового количества молодой баранины. Интенсивность откорма имеет среднесуточные приросты до 183,7г. Живая масса откормленных животных в 6,5-месячном возрасте составляет 43-45 кг, в 8,0-месячном возрасте – 50-54 кг. Ягнята перед забоем имеют живую массу, соответствующую первому классу, и первую категорию по упитанности, согласно требованиям национального ГОСТа. Ежегодно в расчете на овцематку получают 35-40 кг мяса.

Ключевые слова: ягнята, среднесуточные приросты, молодая баранина, убойная масса, внутримышечный жир.

Аналіз економічного стану європейського вівчарства свідчить, що в умовах інтенсивного ведення сільського господарства перспективним є лише перехід галузі на м'ясний напрямок продуктивності [1, 2]. Тому, враховуючи те, що південний регіон України відзначається великою розораністю сільськогосподарських угідь (85-90 %) та інтенсивним землеробством [3], створюються сприятливі передумови для виробництва високоякісної молодої баранини шляхом інтенсивної відгодівлі [4,5,6].

Загалом, для відгодівлі найбільш придатні спеціалізовані м'ясні генотипи овець. Отримана від них молода баранина завдяки високим органолептичним показникам користується стійким попитом у населення. Вітчизняні і закордонні дослідники повідомляють, що при достатній забезпеченості кормами тонкорунні породи овець можуть з успіхом використовуватися для інтенсивного виробництва молодої баранини. Мериносіві вівці за комплексним рівнем продуктивності, чисельністю поголів'я, технологічною і селекційною культурою займають провідний виробничий напрямок вівчарства України. Асканійська тонкорунна порода овець (далі АТП) за чисельністю поголів'я (38 %) є найкращим представником цього напрямку вівчарства і вважається найбільш розповсюдженою в Україні [7]. І хоча ця порода не відноситься до м'ясних, отримані від неї туші відповідають вимогам ринку, що у виробництві баранини неможливо недооцінювати. Вона має достатню скоростиглість, високу плодючість та найбільшу серед тонкорунних порід живу масу [8]. Однак, ягнята АТП переважно народжуються на початку року, тому м'ясо овець є сезонним продуктом. Вітчизняний споживач може придбати свіжу молоду баранину лише наприкінці літа та восени. Аналіз літературних джерел щодо проблеми забезпечення рівномірного надходження молодої баранини до споживача протягом року свідчать, що подібні дослідження проводили Яшунін В.Г., Сідакова В.Т., Ерохін А.І. та ін. [9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19]. Однак ці дослідження проведені ще у 70-80-і роки минулого століття і були лише рекогносцированими. Тому розробка технології потокового виробництва молодої баранини згідно вимог Евростандартів при підвищенні рівня конвертації кормових засобів є актуальною і у подальшому сприятиме підвищенню конкурентоспроможності галузі вівчарства у цілому.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проведено у ДП «ДГ Асканія-Нова» Чаплинського району Херсонської області на тваринах таврійського типу асканійської тонкорунної породи. На основі аналізу літературних джерел вітчизняних і закордонних науковців та власних експериментальних досліджень було розроблено експериментальну схему нової технології потокового виробництва мо-

лодої баранини, котра включає вирощування та інтенсивну відгодівлю ягнят, одержаних від вівцематок запліднених як у спарювальний сезон, так і в анестральний період, тобто у різні пори року.

Розробка технології потокового виробництва молоді баранини згідно вимог Євростандартів при підвищенні рівня конвертації кормових засобів проводилася за трьома технологічними циклами згідно створеної технологічної схеми (табл.1).

Таблиця 1. Технологічна схема потокового виробництва молоді баранини

№	Технологічний процес	Технологічний цикл		
		I	II	III
1.	Відлучення ягнят у 2,0-міс. віці та стимуляція статевої охоти вівцематок	-	березень 2011 року	листопад 2011 року
2.	Штучне осіменіння простимульованих вівцематок (n=30)	серпень 2010 року	квітень 2011 року	грудень 2011 року
3.	Ягніння вівцематок	січень 2011 року	вересень 2011 року	травень 2012 року
4.	Вирощування ягнят у період підсишу за ресурсоощадною технологією з відлученням їх у 2,0-міс. віці	лютий-березень 2011 року	жовтень-листопад 2011 року	червень-липень 2012 року
5.	Інтенсивна відгодівля баранців з 2,0- до 6,5- та 8,0-міс. віку, яка включає: - відлучення ягнят у 2,0-міс. віці; - дегельмінтизацію ягнят у 4,0-міс. віці препаратом "Дектомакс"; - дотримання високого вмісту в раціоні концентрованих кормів (до 70%); - використання неподрібненої зерноsumіші з 4,0-міс. віку; - застосування комплексу солей мікроелементів (CuSO ₄ , ZnSO ₄ , MnSO ₄ , KJ, CoSO ₄) разом з сольовою сумішшю; - стійлове регламентоване утримання з обмеженням свободи пересування.	березень-вересень 2011 року (n=19)	листопад-травень 2012 року (n=12)	липень-січень 2013 року (n=11)
6.	Зняття з інтенсивної відгодівлі і проведення забою тварин: - у 6,5 - місячному віці - у 8,0 - місячному віці	липень вересень 2011 року	березень травень 2012 року	листопад січень 2013 року

Контрольний забій баранців проводили згідно методики оцінки м'ясної продуктивності овець [20]. Морфологічний склад туш визначали за результатами обвалювання правих напівтуш після 24-годинного охолодження. При цьому визначали вихід м'якоті, кісток і сухожилля. Хімічний склад середньої проби м'яса вивчали за показниками: загальна волога, суха речовина (білок, жир, зола). У найдовшому м'язі спини визначали кількість внутрішньом'язового жиру. На основі отриманих даних хімічного складу розраховували енергетичну цінність м'яса.

Біометричну обробку даних здійснювали за допомогою програмного забезпечення MS Excel з використанням статистичних функцій за алгоритмами М. О. Плохінського.

Результати досліджень. У 2011-2013 роках з метою розробки технології потокового виробництва молоді баранини на фізіологічному дворі ІТ «Асканія-Нова» проведено серію науково-господарських дослідів (три цикла) щодо вирощування резистентного молодняку у період підсису та подальшої його інтенсивної відгодівлі.

Потокова технологія базується на попередньо розробленій у Інституті тваринництва «Асканія-Нова» технології інтенсивного відтворення овець, котра дозволяє отримувати три ягніння за два роки [21, 22, 23]. Скорочення строків між ягніннями шляхом стимуляції статевої охоти гормональними препаратами та осіменіння вівцематок в анестральний період є одним з головних напрямків успішного ведення галузі в європейських країнах з розвиненим вівчарством [24, 25, 26].

У першому технологічному циклі вівцематок не стимулювали гормональними препаратами, так як штучне осіменіння співпало зі спарювальним сезоном, тобто у серпні 2010 року самки овець добре осіменялися і без зовнішнього стимулювання. Після ягніння у січні 2011 року вівцематок і ягнят утримували однією групою до двохмісячного віку. Однією з умов успішного отримання резистентних ягнят, здатних реалізувати свій генетичний потенціал, є використання у молочний період пробіотиків, зокрема добре зарекомендували себе препарати вітчизняного виробництва, такі як Бовілакт, Субалін, Пробіол [27, 28]. Після досягнення 2,0-місячного віку ягнят було відлучено, баранців поставили на інтенсивну відгодівлю згідно технологічної схеми (табл. 1), а ярок було відправлено на спрямоване вирощування для ремонту стада. Вівцематок після припинення лактації, у квітні 2011 року простимулювали гормональними препаратами [21, 22, 23] та штучно осіменили (початок другого технологічного циклу). Через п'ять місяців, у вересні 2011 року відбулося ягніння піддослі-

дних вівцематок. Третій технологічний цикл було проведено аналогічно, згідно технологічної схеми потокового виробництва молодої баранини.

Баранчики з I-го технологічного циклу досягли 6,5-місячного віку у липні, а 8,0-міс. віку у вересні 2011 року. Аналогічно тварини з II-го технологічного циклу були зняті з інтенсивної відгодівлі у березні і травні 2012 року, а III-го циклу – у листопаді та січні 2013 року. Таким чином, за два роки нами проведено шість забоїв через певні проміжки часу.

З метою вивчення розробленої технології потокового виробництва молодої баранини протягом експерименту було докладно досліджено відгодівельні та забійні показники піддослідних тварин.

При досягненні ягнятами піддослідних груп 6,5-місячного віку та живої маси 42,3-43,3 кг (перша категорія вгодованості) їх інтенсивну відгодівлю припиняли, а тварин було забито на забійному пункті. При цьому середньодобовий приріст баранців за період з 2,5- до 6,5-міс. віку складав 183,0-197,0 г. Наступний забій проводився у 8,0-місячному віці, а середньодобовий приріст піддослідних ягнят за період з 6,5- до 8,0-міс. віку становив 157,8-178,9 г (табл. 2).

Відгодівельні показники не дають повної характеристики м'ясного потенціалу піддослідних тварин, тому для більш повної оцінки м'ясної продуктивності піддослідних баранців проведено контрольний забій за трьома циклами у 6,5-міс. віці (n=9) та у 8,0-міс. віці (n=9). Результати м'ясної продуктивності піддослідних баранців наведено у таблиці 2.

З одержаних даних видно, що баранці, які інтенсивно відгодовувалися за розробленою технологією потокового виробництва молодої баранини, за масою парної туші належали до першого класу. Так, тварини 6,5-міс. віку мали забійну масу 19,7-20,8 кг, тоді як тварини 8,0-міс. віку – 23,5-24,8 кг, або на 12,8-22,8% більше. Забійний вихід у тварин 6,5- та 8,0-міс. віку становив відповідно 46,1-48,5% та 46,9-50,4%. Для асканійської тонкорунної породи, як для будь-якої іншої з мериносових порід, це є досить високий показник.

Після забою піддослідних баранців провели порівняльне вивчення відносного розвитку м'язової, кісткової та сполучної тканин. Вихід м'яса в тушах баранців 6,5- та 8,0-міс. віку становив 74,02-74,89% та 76,44-77,62%, що підтверджується даними площі м'язового вічка.

Тварини відрізнялися між собою за накопиченням в організмі жиру в жировій тканині. Так, баранці 8,0-міс. віку (1,19-1,50 кг) мали внутрішнього жиру більше на 7,2-36,4%, ніж баранці 6,5-міс. віку (1,10-1,11 кг) при $P < 0,95$.

Таблиця 2. Відгодівельні та забійні показники молодняку овець при технології потокового виробництва молоді баранини

Показник	I цикл		II цикл		III цикл		
	вік зняття з відгодівлі, міс.		вік зняття з відгодівлі, міс.		вік зняття з відгодівлі, міс.		
	6,5	8,0	6,5	8,0	6,5	8,0	
Жива маса ягнят при відлученні у 2,0-міс. віці, кг	18,5±0,33	18,5±0,33	19,9±0,79	19,9±0,79	20,1±0,62	20,1±0,62	
у 6,5-міс. віці	жива маса, кг	43,3±1,06	43,3±1,06	46,5±1,12	46,5±1,12	44,8±0,98	44,8±0,98
	СДП (2,0-6,5 міс.), г	183,7±5,5	183,7±5,5	197,0±6,2	197,0±6,2	183,0±7,2	183,0±7,2
у 8,0-міс. віці	жива маса, кг	-	50,7±1,28	-	54,1±1,49	-	51,9±1,12
	СДП (6,5-8,0 міс.), г	-	178,9±6,4	-	168,9±10,2	-	157,8±10,1
Жива маса після голодної витримки, кг	43,33±1,76	46,67±1,45	42,7±1,53	51,60±2,46	42,3±0,88	49,30±0,72	
Маса парної туші, кг	19,69±1,43	22,27±0,82	18,6±1,07	22,9±1,18	19,4±0,21	23,3±0,40	
Маса внутрішнього жиру, кг	1,11±0,21	1,19±0,09	1,1±0,07	1,3±0,15	1,1±0,11	1,5±0,04	
Забійна маса, кг	20,8±1,59	23,46±0,9	19,7±1,08	24,2±1,20	20,5±0,19	24,8±0,38	
Забійний вихід, %	48,00	50,25	46,1	46,9	48,46	50,4	
Маса охолодженої туші, кг	19,13±1,22	21,69±0,78	18,10±1,06	22,30±1,22	18,80±0,20	22,60±0,36	
М'язова тканина	кг	14,16±1,16	16,58±0,76	13,53±0,61	17,31±0,82	14,08±0,14	17,32±0,30
	% до маси туші	74,02	76,44	74,75	77,62	74,89	76,64
Сухожилля	кг	0,29±0,04	0,32±0,01	0,28±0,04	0,33±0,01	0,27±0,01	0,35±0,01
	% до маси туші	1,51	1,48	1,55	1,48	1,44	1,54
Кісткова тканина	кг	4,68±0,45	4,79±0,02	4,29±0,14	4,66±0,22	4,45±0,09	4,93±0,14
	% до маси туші	24,47	22,08	23,70	20,90	23,67	21,82
Коефіцієнт м'ясності	2,85	3,24	2,96	3,47	2,98	3,28	

Харчові переваги та біологічна цінність м'яса, як відомо, визначається, у першу чергу, його хімічним складом, результати якого наведено у таблиці 3. Встановлено, що при використанні розробленої технології потокового виробництва молодого баранини вміст жиру у м'ясі баранців 6,5- та 8,0-міс. віку суттєво відрізнявся і становив відповідно 15,69-21,07% та 21,79-24,57%. Калорійність одного кілограма м'яса без кісток баранців 8,0-міс. віку перевершувала тварин 6,5-міс. віку на 7,9-21,1 %. Та ж тенденція зберігається і за калорійністю одного кілограма м'яса з кістками, зафіксована перевага становила 10,4-25,1% у бік тварин 8,0-міс. віку.

Важливим показником для визначення якості одержаної ягнятини є вміст внутрішньом'язового жиру у найдовшому м'язі спини. Річ у тому, що він точно відображає смакові якості, надає м'ясу ніжну консистенцію та покращує поживну цінність. Хімічний аналіз показав, що баранці 8,0-міс. віку мали 3,09-3,24% внутрішньом'язового жиру, тоді як тварини 6,5-міс. віку – 3,06%.

Одним із головних показників при оцінці м'ясної продуктивності є площа м'язового вічка піддослідних туш тварин. За нашими дослідженнями ягнята 8,0-міс. віку мали площу м'язового вічка 19,2-19,6см², тоді як тварини 6,5-міс. віку – 17,2-17,9 см² (P<0,95).

На підставі отриманих результатів розраховано ефективність використання піддослідними тваринами поживних речовин кормів і конверсію їх в енергію та білок м'ясної продукції. Встановлено, що при відгодівлі до 6,5-міс. віку коефіцієнт конверсії протеїну корму у білок істотної частини туші вище на 7,1-12,0%, а при відгодівлі до 8,0-міс. віку вище коефіцієнт конверсії енергії корму в енергію м'ясної продукції на 3,7-16,5%. Ці коефіцієнти конверсії досить високі і відповідають вимогам інтенсивної відгодівлі.

Для визначення органолептичної оцінки отриманого м'яса від баранців 6,5- і 8,0-місячного віку (III цикл) було проведено дегустацію м'яса.

Загалом можна сказати, що значної різниці за якістю м'яса між групами не було. Так, баранчики 6,5-місячного віку мали загальний бал (за бульйоном, м'ясом вареним та жареним) 48,76 бали, а тварини 8,0-місячного віку – 48,12 бали. Відсутність різниці можна пояснити тим, що інтенсивна відгодівля значно покращує якість молодого баранини, чим і нівелюється різниця у віці.

**Таблиця 3. Хімічний склад середньої проби м'яса
та конверсія протеїну й енергії кормів у харчовий білок і енергію туш**

Показник		I цикл		II цикл		III цикл	
		вік зняття з відгодівлі, міс.		вік зняття з відгодівлі, міс.		вік зняття з відгодівлі, міс.	
		6,5	8,0	6,5	8,0	6,5	8,0
Загальна волога, %		66,10±1,86	61,02±1,26	61,47±1,44	57,80±2,01	61,17±1,34	59,32±1,89
Білок, %		17,31±0,77	16,32±0,96	16,50±1,29	16,72±0,07	17,99±1,27	16,70±0,72
Жир, %		15,69±1,02	21,79±1,32	21,07±0,77	24,57±2,19	19,95±0,87	23,14±1,92
Зола, %		0,90±0,02	0,87±0,02	0,96±0,09	0,91±0,03	0,89±0,08	0,84±0,04
Внутрішньом'язовий жир, %		3,06±0,12	3,09±0,20	3,06±0,18	3,10±0,15	3,06±0,19	3,24±0,16
Площа м'язового вічка, см ²		17,9±0,35	19,6±0,70	17,8±0,22	19,5±0,68	17,2±0,20	19,2±0,18
Надійшло на одну голову з кормом:	протеїну, кг	24,44	36,06	24,44	36,06	22,42	31,98
	енергії, МДж	2004,0	2929,4	2004,0	2929,4	1823,6	2598,1
Синтезовано в їстівних частинах туші:	харчового білка, кг	1,53	2,02	1,51	2,08	1,61	2,05
	харчового жиру, кг	1,38	2,70	1,93	3,06	1,79	2,84
Вихід на 1 кг приросту живої маси:	білка, г	61,7	62,7	56,8	60,8	65,2	64,5
	жиру, г	55,6	83,9	72,6	89,5	72,5	89,3
Енергія м'ясної продукції, МДж		91,37	155,34	112,78	171,32	109,6	161,86
Коефіцієнт конверсії, %	енергії кормів в енергію м'ясної продукції	4,55	5,30	5,63	5,85	6,01	6,23
	протеїну кормів у білок їстівної частини туші	6,26	5,60	6,18	5,77	7,18	6,41

На базі проведених дворічних експериментальних досліджень за трьома технологічними циклами нами було розроблено технологічні і ветеринарні вимоги (табл. 4).

Таблиця 4. Технологічні і ветеринарні вимоги при створенні технології потокового виробництва молоді баранини

№	Технологічний процес, прийом	Технологічна і ветеринарна вимога	Мета
1	2	3	4
1.	Раннє у 2 міс. віці відлучення ягнят від вівцематок	жива маса ягнят 18,0-21,5 кг	підготування вівцематок до гормональної стимуляції
2.	Штучне осіменіння вівцематок в анестральний і природний періоди	згідно розробленої технологічної схеми отримання 1,5 ягніння на рік (через 8 міс.)	одержання ягнят за технологічною схемою потокового виробництва
3.	Ягніння вівцематок, запліднених в анестральний і природний періоди	за технологічним проектом: • підготування до ягніння; • проведення родів; • післяродова обробка ягнят; • дотримання одержання ягнятком молозива матері після обробки вимені теплим розчином перманганату калію (1:10 000) і здюювання перших струмок молозива	одержання здорових ягнят при скороченні їх втрат у період підсису
4.	Вирощування ягнят у період підсису до 2 міс. віку	за ресурсоощадною технологією: • профілактика пілобездозарної хвороби; • вакцинація проти диплококозів у поєднанні з синхронним введенням ферродекстранів і полівітамінів; • використання біологічно активних препаратів органічного виробництва «Субалін», «Тималін»	формування позитивної мікрофлори шлунково-кишкового тракту ягнят для їх інтенсивної відгодівлі при підвищенні конвертації кормових засобів

Продовження таблиці 4.

1	2	3	4
5.	Інтенсивна відгодівля ягнят (баранців) з 2,0- до 6,5 та 8,0 міс. віку, яка включає :		
	– відлучення ягнят у 2,0 міс. віці	жива маса ягнят за технологічним проектом (18,0-21,5 кг)	постановка тварин на інтенсивну відгодівлю
	– дегельмінтизацію ягнят у 4,0 міс. віці	препаратом «Декто-макс» (1 мг на 50 кг живої маси)	профілактика хвороб, які спричиняють глистяні інвазії та підвищення ефективності використання кормів при інтенсивній відгодівлі баранців
	– використання концентрованих кормів при інтенсивній відгодівлі ягнят	дотримання високого вмісту в раціоні ягнят концентрованих кормів (до 65%)	підвищення інтенсивності відгодівлі баранців
	– використання неподрібненої зерносуміші при інтенсивній відгодівлі ягнят	з 4,0 міс. віку ягнят (баранців)	підвищення якості м'яса при скороченні енерговитрат і втрат корму
	– використання солей мікроелементів (CuSO ₄ , ZnSO ₄ , MnSO ₄ , KJ, CoSO ₄)	разом з сольовою сумішшю із годівниць солянок	технологічне поєднання процесів використання неподрібненої зерносуміші і застосування солей мікроелементів при підвищенні ефективності відгодівлі
	– стійлове регламентоване утримання ягнят при інтенсивній відгодівлі	обмеження свободи пересування ягнят S=0,4 м ²	підвищення інтенсивності відгодівлі при поліпшенні якості м'яса
	– зняття з інтенсивної відгодівлі у 6,5- та 8,0 міс. віці і проведення забою тварин	згідно національного ДСТУ за живою масою – перший клас і категорією туші – перша	одержання ягнятини і молодой баранини за технологічною схемою потокового виробництва

Висновки. В Інституті тваринництва «Асканія-Нова» розроблено технологію потокового виробництва молодой баранини, що базується на системі одержання 3 ягнінь за 2 роки з використанням трьох циклів та різних строків відгодівлі ягнят, а також технологічних і ветеринар-

них вимог. Ця технологія забезпечує: безперервне виробництво протягом року через певні проміжки часу однакової кількості молоді баранини; інтенсивність відгодівлі при середньодобових приростах до 183,7 г; живу масу відгодіваних тварин у 6,5-місячному віці – 43-45 кг, у 8,0-міс. віці – 50-54 кг; отримання ягнят перед забоєм згідно вимог національного ДСТУ першого класу за живою масою і першою категорією за вгодованістю; одержання щорічно в розрахунку на вівцематку 35-40 кг м'яса.

Технологія потокового виробництва молоді баранини є однією із складових при створенні експертного потенціалу цієї продукції в Україні.

У подальших дослідженнях планується:

- для більш рівномірного постачання м'яса овець на ринок проводити додатково забій інтенсивно відгодіваного молодняка овець ще й у 4,0-міс. та 5,0-міс. віці;
- для підвищення якості молоді баранини, а саме зростання вмісту внутрішньом'язового жиру та уникнення у 8,0-міс. віці специфічного овечого запаху у молодій баранині, проводити у двохтижневому віці кастрацію молодняка овець.

Список використаної літератури

1. Локтионов В. Курский тип мясной породы овец / В. Локтионов, Н. Бутовой, М. Зюбин, Г. Локтионова // Животноводство России. – 2004. – № 4. – С. 46-48.
2. Яковенко А.М. Больше внимания производству баранины / А.М. Яковенко // Овцы, козы, шерстяное дело. – 1998. – № 2. – С. 17-19.
3. Всього сільськогосподарських земель, які входять до адміністративно-територіальних одиниць, станом 01.01.2016 року (за даними Державного земельного кадастру України). [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minagro.kiev.ua/page/?4546>
4. Племянников А. Г. Эффективность интенсивного выращивания и откорма ягнят / А. Г. Племянников // Научно обоснованные методы выращивания и откорма овец. – М.: Агропромиздат, 1986. – 192 с.
5. Гребенюк А. З. Научные основы производства баранины в тонкорунном овцеводстве / А. З. Гребенюк, А. В. Кильпа, Ю. Д. Квитко // Научно обоснованные методы выращивания и откорма овец. – М.: Агропромиздат, 1986. – 192 с.
6. Васильев Н. А. Мясная продуктивность овец: от чего она зависит? / Н. А. Васильев // Овцеводство. – 1968. – № 9. – 33-36.
7. Антонік І.І. Використання рангової системи оцінки та добору вівцематок з селекційною метою поліпшення стада таврійських мериносів / І.І. Антонік // Зб. наук. праць Подільського АТУ. – Кам'янець-Подільський, 2012, – Вип. 20. – серія “технологія виробництва і переробки продукції тваринництва”. – С. 4-5.

8. Кущенко П. Т. Тонкорунні породи овець / П. Т. Кущенко, Л. С. Дьяченко, Л. С. Шелест, А. А. Волков. – К.: Урожай, 1992. – 200 с.
9. Dolling C.H.S., Anderson L.J., Castle G.T. Wool Technology and Sheep Breeding / C.H.S. Dolling, L.J. Anderson, G.T. Castle // 41: – P. 269-280.
10. Яшунин В.Г. Обоснование поточной технологии производства продукции в тонкорунном овцеводстве : дис. доктора сельскохозяйственных наук : 06.02.04 / Виктор Гаврилович Яшунин. – Ставрополь, 1980. – С. 344.
11. Яшунин В.Г. Эффективность выращивания молодняка, рожденного в разные сезоны года / В.Г. Яшунин, В.И. Коноплев, Ш.Я. Юсупов // Овцеводство. – 1980. – № 7. – С. 22-23.
12. Ерохин А.И. Поточная технология производства в романовском овцеводстве / А.И. Ерохин // Международный сельскохозяйственный журнал. – 1981. – № 3. – С. 82-85.
13. Яшунин В.Г. Поточная технология производства продукции в тонкорунном овцеводстве / В.Г. Яшунин // Тезисы науч. сообщ. науч.-произв. конф. по овцеводству и козоводству, ВНИИОК, Ставрополь, 1981, – С. 72-73.
14. Яшунин В.Г. Сроки отбивки и системы содержания ягнят в условиях промышленной технологии / В.Г. Яшунин // Овцеводство. – 1980. – № 1. – С. 31-33.
15. Яшунин В.Г. Основные положения поточной технологии производства продукции тонкорунного овцеводства / В.Г. Яшунин, И.К. Селионов, А.А. Даниелян // Труды ВНИИОК. Промышл. Техн. Овцеводства. – Ставрополь, 1980. – С. 3-16.
16. Яшунин В.Г. Круглогодное осеменение и ягнение маток на комплексе / В.Г. Яшунин, И.К. Селионов, В.И. Донская // Информационный листок Ставропольского МТ ЦНТИ. 1978. – № 6. – С. 4.
17. Яшунин В.Г. Исследование поточной технологии производства на комплексах / В.Г. Яшунин В.И. Коноплев, Ш.Я. Юсупов // Овцеводство. – 1979. – № 7. – С. 21-23.
18. Яшунин В.Г. Организация ягнения овец и выращивания молодняка / В.Г. Яшунин, В.С. Зарытовский, В.П. Зубков и др. // Справочник бригадира овцеводческой фермы. – М.: Россельхозиздат. 1980. – С. 115-126.
19. Фомин С.М. Технология интенсивного выращивания и откорма молодняка овец на механизированной ферме-площадке в Кулундинской зоне Западной Сибири : дис. Канд. сельскохозяйственных наук : 06.02.04 / Сергей Михайлович Фомин. – Новосибирск, 2005. – 138.
20. Методика оценки мясной продуктивности овец. – Дубровицы, 1979. – 49 с.
21. Лобачова І.В. Ефективність стимуляції статевої охоти при ущільненні ягнят вівцематок / І.В. Лобачова, О.С. Жулінська, В.С. Яковчук, О.Д. Горлова // Науковий вісник "Асканія-Нова", – 2012. – Вип.5, Частина 1, – С. 111-121.
22. Яковчук В.С. Інтенсифікація відтворення – запорука ефективного ведення вівчарства / В.С. Яковчук, І.В. Лобачова, О.С. Жулінська, О.Д. Горлова // Тваринництво України. – 2012. – № 8. – С. 60-63.

23. Лобачова І.В. Ефективність стимуляції статевої охоти вівцематок асканійської тонкорунної породи / І.В. Лобачова, О.Д. Горлова, В.С. Яковчук, О.С. Жулінська // Матеріали міжн. наук.-практ. конф. "Зоотехнічна наука: історія, проблеми, перспективи". – Кам'янець-Подільський, 2014. – С. 249-250.
24. Топурко З.С. Біотехнологічні методи стимуляції статевої охоти і багатоплідності овець з використанням біологічно активних речовин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук : 03.00.20. "біотехнологія" З.С. Топурко. – Львів., 2008. – 21 с.
25. Advis J.P. Regulation of gonadotropin releasing hormone release by neuropeptide Y at the median eminence during the preovulatory period in ewes / J.P. Advis, J. Klein, R.O. Kuljis, D.K. Sarkar, J. M. Mc.Donald, S.A. Conover // *Neuroendocrinology*. – 2003 Apr;77(4):246-57.
26. Husein M.Q. A new approach to enhance reproductive performance in sheep using royal jelly in comparison with equine chorionic gonadotropin / M.Q. Husein, S.G. Haddad // *Anim. Reprod. Sci.* – 2006. – V. 1-2. – p. 24-33.
27. Яковчук В.С. Використання ягнятам пробіотику «Субалін» у період підсису / В.С. Яковчук // Зб. наук. праць «Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини»: – Харків, 2014. – С. 134-141.
28. Яковчук В.С. Ефективність використання пробіотику «Субалін» ягнятам у період підсису / В.С. Яковчук, О.Д. Горлова // Матеріали міжн. наук.-практ. конф. "Стан та перспективи розвитку вівчарства в Україні". – Дніпропетровськ, 2013. – С. 204-205.